

سازمان پرورش استعداد های درخشان

مرکز آموزشی فرزاد مکان ۳- تهران

گاه نامه المپیاد

سال تمصیلی ۹۸-۹۷

المپیاد چیست؟

از سال ۱۳۶۵ شرکت تیم های دانش آموزی در المپیادهای جهانی با کسب یک مدال برنز ریاضی شروع شد و به مرور در رشته های فیزیک، شیمی، کامپیوتر، نجوم و ادبیات ادامه یافت. هر ساله المپیادهای علمی، در ۶ رشته علوم پایه (ریاضی، فیزیک، شیمی، زیست شناسی، نجوم، کامپیوتر، ادبیات و سلول های بنیادی) برای کلیه دانش آموزان دبیرستانی در سطح کشور برگزار می شود.

✧ **مرحله اول:** معمولاً اواسط بهمن برگزار می شود. سؤالات به صورت چند گزینه ای و به مدت ۳ تا ۴ ساعت می باشد. نتایج اواخر اسفند اعلام می گردد و در هر رشته حدود ۸۰۰ نفر به مرحله دوم راه می یابند.

✧ **مرحله دوم:** معمولاً اوایل اردیبهشت برگزار می شود. سؤالات به صورت تشریحی است (در برخی رشته ها سؤالات چند گزینه ای نیز وجود دارد - در زیست به صورت صحیح و غلط می باشد). و مدت امتحان نیز ۳ تا ۴ ساعت می باشد. از مرحله دوم و در هر رشته حدود ۴۰ نفر به مرحله سوم (اردوی تابستانی) راه می یابند.

✧ **مرحله سوم:** طی تابستان به مدت ۲ تا ۳ ماه برگزار می گردد. دانش آموزان توسط اساتید باشگاه دانش پژوهان جوان، یک دوره ی فشرده آموزشی را طی می نمایند و در این مدت چندین آزمون تئوری و عملی برگزار می شود. در پایان این دوره مجموعاً به ۵۷ دانش آموزان برتر (ریاضی ۱۳، فیزیک ۱۰، نجوم ۱۰، کامپیوتر ۱۸ و زیست ۸ نفر) مدال طلای کشوری اعطا می گردد. دانش آموزان دیگر نیز مدال نقره یا برنز دریافت می کنند.

✧ **مرحله چهارم:** دارندگان مدال طلا به مدت یک سال در باشگاه دانش پژوهان جوان آموزش می بینند تا حدوداً نیمی از آنان در قالب تیم های ملی المپیاد به المپیادهای جهانی اعزام گردند.

✧ **مرحله پنجم:** اعضای انتخاب شده برای تیم ملی المپیاد، به کشور میزبان برگزاری المپیادهای جهانی اعزام شده و طی یک هفته با دانش آموزان سراسر جهان به رقابت می پردازند.

فرصت های المپیاد های علمی

المپیادهای علمی علوم پایه که در سطح دبیرستان های کشور برگزار می شود، فرصت مناسبی برای احیاء فراگیری علوم پایه از سن نوجوانی است، که از زیر ساخت های توسعه علمی هر کشور به حساب آید و رشد و نوآوری در صنایع بدون تعمیق آن ممکن نمی باشد.

پر کردن اوقات فراغت دانش آموزان مستعد به کمک آموزش علوم پایه بسیار مناسب است. کتاب های درسی به هیچ وجه اغنا کننده فراگیران باهوش نمی باشند. لذا برای جلوگیری از بطالت و یا جایگزین های نا مناسب، بهتر است از فرصت المپیادهای علمی استفاده گردد.

فراگیری یک رشته از دروس اختصاصی به صورت عمیق، به موفقیت در کنکور سراسری دانش آموزان کمک را شایانی می نماید. خصوصاً اینکه کنکور همه ساله به سمت مفهومی شدن پیش می رود.

آشنایی با دبیران المپیادی که عموماً دارندگان مدالهای کشوری و جهانی می باشند، الگوهای مناسبی جهت تحصیل و هدفداری در زندگی به دانش آموزان می بخشند.

افزایش توان یادگیری، افزایش تمرکز، پشتکار و سختکوشی از فواید عمومی آموزش دروس المپیادی است که الگوهای مناسب یادگیری را فراهم می آورد

المپیاد مزایایی مانند معافیت از کنکور دارد، اما با نگاهی ساده به امار می توان دریافت که تنها کمتر از دو درصد از کسانی که در المپیاد شرکت می کنند می توانند از مزایای آن استفاده کنند و سایرین موفق به کسب امتیاز و مزایایی رسمی نخواهند شد. با این اوصاف، شاید در نگاه اول بتوان گفت که احتمال موفقیت در المپیاد بسیار پایین است و از آنجایی که رقابت در آن بسیار نزدیکی و حساس است، شرکت در آن ریسک بسیار خطرناکی است. پس فایده اصلی شرکت در المپیاد چیست؟

چنین تفکری صرفاً برای کسانی که هدف از المپیاد را برخورداری از مزایای المپیاد می دانند درست به نظر می رسد، اما کسانی که المپیاد را فرصتی برای پرورش تفکر، افزایش اطلاعات و بالا بردن سطح علمی خود بدانند. دغدغه هایی این چنین ندارند و قبولی در المپیاد را یک موفقیت و قبول نشدن در آن را کسب یک تجربه مفید در راه رسیدن به موفقیت اصلی می دانند. همچنین دانش آموزانی که المپیاد را به صورت اصولی پیگیری کنند میدانند که برای فراگیری

مباحث آن باید به دروس تخصصی تا حد قابل قبولی مسلط باشند. همین موضوع به تنهایی در سالهای بعد و دانشگاه به طور جدی کمک حال آنها خواهد بود. به عنوان نمونه دانش آموزانی که المپیاد فیزیک را به صورت جدی پیگیری میکنند. کتاب فیزیک هالیدی را مطالعه می کنند و همین موضوع به آنها در سال های ابتدای دانشگاه و حتی دبیرستان و پیش دانشگاهی کمک زیادی خواهد کرد.

برخی از مزایای المپیادی بودن

بر مبنای مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی امتیازات زیر به مدال آوران المپیادهای علمی کشوری و جهتی تعلق می گیرد:

✧ برندگان مدال طلای المپیادهای کشوری بدون شرکت در کنکور سراسری می توانند در هر رشته و هر دانشگاهی (از زیر مجموعه مربوطه) که مایل باشند به تحصیل بپردازند.

✧ به تراز نمره کنکور سراسری مدال آوران نقره و برنز بین ۱۰ تا ۲۰ درصد اضافی شده و سپس مورد رتبه بندی قرار می گیرند. (مصوب ۱۳۸۵)

✧ مدال آوران طلا، نقره و برنز خدمت سربازی را به عنوان سرباز نخبه و به صورت پروژه ای یا کارمندی طی مدت ۳ تا ۱۰ ماه می گذرانند.

✧ تمامی مدال آوران به عضویت بنیاد ملی نخبگان در آمده و علاوه بر دریافت حقوق ماهیانه و تسهیلات ویژه مالی و اعتباری، برای انجام پروژه ها و شرکت در کنفرانس ها و همایش های علمی داخلی و خارجی مورد حمایت اعتباری و مالی بنیاد قرار می گیرند.

تهدیدهای المپیادهای علمی

سوق دادن دانش آموزان متوسط به سوی فراگیری المپیادهای علمی به صورت افراطی جهت کسب مدال و نشان برای مدرسه، بدون توجه به سرنوشت کنکور دانش آموزان و امکان ادامه تحصیل در رشته مورد علاقه شان از تهدیدهای جدی المپیادهای علمی می باشد.

واقعیت این است که مهارت هدایت تحصیلی دانش آموزان المپیادی کاری دشوار است و جذب المپیاد بگونه ای است که گاه دانش آموز تا مرز ترک تحصیل پیش می رود و اگر مدرسه مهار دو جانبه ای بکار نگیرد، ضررهای جبران ناپذیری به تحصیل دانش آموز وارد می شود.

عدم علاقه به فراگیری دروس، خصوصاً دروس عمومی، تهدیدی برای دانش آموزان المپیادی است. باید مشاوران و مدیران مدارس کنترل مستمری برای حداقل های آموزش های اینگونه دروس داشته باشند تا مبدا در صورت عدم موفقیت در المپیاد، از کنکور باز نمانند. آنگونه که هم اکنون برخی مدارس، مبتلای به این بدفرجامی شده اند.

ایجاد بی نظمی در نظام آموزش مدرسه به جهت زمان های پراکنده تدریس و فرصت مطالعاتی دانش آموزان و از دیگر تهدیدها به شمار می رود. در صورت نداشتن قدرت کنترل سیال مدیریت، این بی نظمی ها صدمه زیادی به همه ساختار نظام مند و فرهنگ مدرسه وارد می نماید. بی توجهی دانش آموزان به مشارکت در فعالیت های گروهی، از دیگر آفات اختصاص وقت به فراگیری المپیادهای علمی می باشد. باید حداقل های مشارکت این گونه دانش آموزان در فعالیتهای فرهنگی و گروهی ورزشی تأمین گردد تا از یک بعدی شدن آنان جلوگیری شود. این گونه تهدیدها، به علاوه هزینه بالای آموزش های المپیادها، باعث شده است اغلب مدارس بتوانند از راه اندازی این دوره در مدارس خود طفره برونند و از مزایای آن بی بهره شوند. واقعیت این است که موفقیت تیم های دانش آموزی ایران در مجامع جهانی مرهون تلاش های مدرسی است که علی رغم تهدیدهای فوق، فرصت آموزشی دروس المپیادی را از دانش آموزان خود دریغ نمی کنند، کشورهای توسعه یافته مانند روسیه، چین و... سالهای متمادی، آموزش المپیاد را در مدارس خود جدی می گیرند تا بتوانند رتبه های جهانی خود را حفظ نمایند.

علی رغم این که المپیادهای علمی فواید زیادی دارند اما هنگام ورود به این عرصه باید توجه داشت که آفتهایی نیز وجود دارد. به همین دلیل لازم است با دیدی بازتر وارد المپیاد شوید تا از گزند این آفتها در امان باشید. یکی از اصلی ترین آفتهای المپیاد تک بعدی شدن شرکت کنندگان در آن است، متأسفانه برخی از دانش آموزان در سال هایی که مشغول مطالعه المپیاد هستند، تمام فعالیت های دیگر و حتی دروس مدرسه را تحت الشعاع المپیاد قرار میدهند و فقط به مطالعه المپیاد می پردازند. عموماً چنین افرادی اگر در المپیاد نتیجه نگیرند، هنگام مواجهه با درس های مدرسه به مشکلاتی بر می خورند و آسیب هایی بر آنها وارد می شود.

موضوع دیگری که می توان آن را به عنوان آفت های المپیاد دانست. غرور و تکبر ناشی از آن است! و گاهی اوقات دانش آموزان پس از این که اطلاعات خود را تا سطح قابل قبولی افزایش می دهند دچار غروری کاذب می شوند و این مسئله زمانی که دانش آموز در نهایت موفق به کسب رتبه های مناسب در المپیاد نشود، مشکل آفرین خواهد بود.

البته تعداد بسیاری از شرکت کنندگان و پذیرفته شدگان در المپیاد تا به امروز با برخوردی منمقلی از گزند مشکلات فوق الذکر در امان مانده اند.

با معلم یا بی معلم؟

هنگام مطالعه المپیاد تلاش، کوشش، نا امید نشدن، کمک خواستن از افراد آگاه و معلم، توجه به سوالات دوره های قبل، همفکری با دیگر دوستان المپیادی، برنامه ریزی منظم و عمل به آن و از همه مهم تر تصمیم گیری و فعالیت با تفکر و نگرشی منطقی، فاکتورهایی هستند که لحاظ کردن آنها در موفقیت شما تاثیر شایانی خواهد

در تمامی المپیادهای علمی، وجود معلم به عنوان فردی که راهنمای دانش آموزان باشد، روند آموزش را تسریع و بهبود می بخشد. اما باید توجه داشت که فرد راهنما هرگز نباید محل مطالعه گردد و با این که آموزش وی به طریقی باشد که مطالعه فردی دانش آموز اهمیت کمتری پیدا کند، به بیان دیگر، معلم در هر سطحی باشد، به هیچ عنوان نمی تواند جایگزین مطالعه فرد شود.

همچنین باید توجه داشت که هدف اصلی از طرح سوالات المپیاد، به فکر واداشتن دانش آموزان، برانگیختن خلاقیت آنها و حل سوالات با روشی جدید و صحیح است. اگر ایده حل سوالات توسط شخصی به سادگی ارایه شود. در روند تفکر که بخش اصلی المپیاد است، اختلالی جبران ناپذیر وارد می شود، این موضوع نه تنها راه را هموارتر نمی کند، بلکه بسیار مشکل ساز خواهد شد. اگر فرایند تفکر به درستی صورت نگیرد، ممکن است دانش آموز در مراحل اولیه که رقابت هنوز کاملاً جدی نشده است، موفق به نظر برسد، اما به طور قطع در مراحل نهایی دچار مشکل خواهد شد.

دانش آموز المپیادی و نحوه برخورد والدین با آنها

دانش آموزان خلاق و تیزهوش از همان اوایل کودکی، پر انرژی و کنجکاو می باشند. خلاقیت و پشتکار بالای آنها در حل مسایل روزمره ایشان، مورد توجه والدین و مسئولین مدرسه قرار می گیرد. آنها از لحاظ توانایی های ذهنی و استدلالی فراتر از هم سن و سالان خود می باشند. اکثر دانش آموزان تیزهوش، خودگردان (self regulator) هستند و این بدان معنا است که از انگیزه و انرژی درونی جهت حل و پیشبرد اهداف تحصیلی و زندگی برخوردارند. اولیاء ایشان معمولاً در مصاحبه ها به این موضوع اذعان می دارند که نیازی به تذکر برای انجام کار و درس خواندن به دانش آموزشان نداشته اند و وی به طور اتوماتیک کار های خویش را در زمان های مقرر انجام می داده است. این گروه از دانش آموزان معمولاً حساس تر از هم سن و سالان خود هستند و تشخیص و جواب ایشان در نامالیمات با سرعت بیشتری انجام می پذیرد.

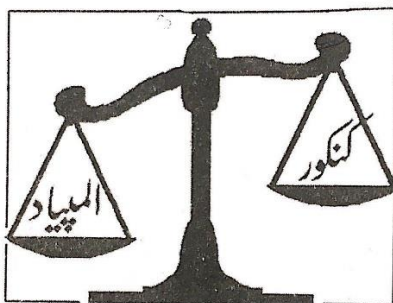
با افزایش سن، نیاز به اقتدار علمی و نیز رسیدن به جایگاه اجتماعی مناسب و استقلال شخصی در ایشان با قوت بیشتری شکل می گیرد، مسئولیت پذیری بالا، احترام، تواضع و روحیه ی مثبت اندیش از خصوصیات بارز آنها در سنین نوجوانی است.

این گروه از دانش آموزان با توجه به قدرت علمی بالا و یادگیری مقابله با مسائل مشکل، حتی در صورت کسب نکردن مدال در المپیاد، دانشجویی موفق در دانشگاه ها خواهند بود. والدین این دانش آموزان در پرورش، نگهداری و شکوفایی هر چه بیشتر استعداد و توانمندی های ایشان در مراحل مختلف تحصیلی آنها نقش مهمی دارند. امید دادن به دانش آموز در زمان هایی که وی دچار سرخوردگی و یاس می شود (مانند عدم توانایی در حل مثال هایی خاص و با کسب نتیجه ضعیف در بعضی از آزمون ها و ...) و نیز یاد آوری توانمندی های وی در زمینه های علمی و شخصیتی، می تواند انرژی مثبتی در فرزندشان جهت کسب نتایج مطلوب ایجاد نمایند.

والدین با تذکر این نکته "علاقه به یادگیری و ارضای علمی" هدف اصلی خواندن المپیاد است و نه کسب مدال، می توانند به آرامش دانش آموز خود در طی مسیر المپیاد کمک شایانی نمایند. دانش آموزان معمولاً نتایج آزمونها (که نمودی از شخصیت علمی آنهاست) را به شخصیت حقیقی خود پیش والدین گره می زنند و با کسب نتایج ضعیف، به سمت افسردگی و یاس پیش می روند. عدم رفتار تند والدین در اثنای این نتایج و اشاره به این که افت نمره در ضمن آزمونهای مستمر المپیاد امری غیر طبیعی محسوب نمیشود میتوانند با تقویت روحیه و همفکری بافرزندشان و نیز بهره مندی از تجارب مشاورین و دبیران المپیاد

بخوبی به رفع این مشکل کمک نمایند. جهت جلوگیری از خستگی ذهنی و جسمی دانش آموز در مطالعه ی مستمر دروس المپیادی که مانعی جهت یادگیری مطلوب وی خواهد بود، اولیای گرامی ایشان باید به فکر تفریح و تغذیه ی مناسب ایشان باشند و این را مد نظر قرار بدهند که وی نباید بیش از حد از زندگی اصلی و حقیقی خود دور شود. والدین با تذکر به این نکته، شانس نمی تواند عامل موفقیت در المپیاد ها باشد، می توانند فرزندشان را به برنامه ریزی جهت کسب نتیجه ی مطلوب در المپیاد ها به همراه عقب نماندن از دروس اصلی تشویق کنند. حفظ روحیه و پشتکار دانش آموز در طی همزمان این دو مسیر مهمترین اصل جهت پیشرفت تحصیلی آنها می باشد. سخت گیری بیش از حد والدین در مطالعه المپیاد ها، در حالی که دانش آموز المپیادی خود در فشار درس های رسمی مدارس و دروس سخت و فشرده ی المپیادی نیز قرار دارد، معمولاً نتیجه ی معکوس می دهد و اولیاء گرامی باید از آن جدا اجتناب نمایند.

المپیاد با کنکور؟ مسئله این است؟

یکی از انتظارات مشترک اولیا و دانش آموزان از مدارس، موفقیت در کنکور سراسری است. دانش آموزانی که واقعا برای المپیاد فعالیت می کنند، حتی اگر به هر دلیلی موفق به کسب هیچ مدالی هم نشوند نسبت به دیگر دانش آموزان درک عمیق تری از دروس داشته و طبیعتاً در دوره ی پیش دانشگاهی و کنکور موفق تر از سایرین خواهند بود.

برای مثال دانش آموزی که به طور جدی برای المپیاد فیزیک در حال مطالعه و تلاش است، به دروس اصلی رشته ریاضی فیزیک در کنکور به طور کامل مسلط می شود و هیچ مشکلی در مورد آنها نخواهد داشت. این دروس شامل فیزیک دبیرستان و پیش دانشگاهی، ریاضی ۱ و ۲ دبیرستان، هندسه ۱ و ۲ دبیرستان، حسابان سوم، حساب دیفرانسیل پیش دانشگاهی و قسمتی از هندسه تحلیلی پیش دانشگاهی است. پرواضح است که دانش آموزی که تا پایان سال سوم متوسطه این موارد را در سطح بالایی از کتب درسی مطالعه و تمرین کرده و سؤالات سطح بالای المپیاد را حل کرده باشد، حتی در صورت عدم قبولی در مرحله دوم المپیاد، هنگام مواجهه با سؤالات تستی کنکور به راحتی از پس آنها بر خواهد آمد و موفقیت او در کنکور تقریباً تضمینی است.

از طرفی مطالعه برای هر یک از المپیادهای علمی، باعث افزایش قدرت درک و تحلیل دانش آموزان می شود و توانایی یادگیری آنها را به طور چشمگیری افزایش می دهد که باعث موفقیت دانش آموز در کنکور و حتی در مراحل بعدی تحصیلی دانشگاهی خواهد شد.

با دقت و بررسی نتایج کنکور سال های گذشته، می توان به درستی این ادعا پی برد. نمونه ی کوچکی از رتبه های کنکور دانش آموزان المپیادی که نگارنده با آنها تا حدی آشنا بوده. در جداولی که در صفحات بعدی است ذکر شده است.

اگر سری به دانشگاه های مطرح کشور مانند دانشگاه صنعتی شریف، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، دانشگاه تهران، دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و ...، بزنید، مشاهده خواهید کرد که بیش از ۸۰ درصد مدال آوران و تلاشگران عرصه المپیادهای علمی در این دانشگاهها حضور دارند.

در کنکور سراسری ۱۳۹۱ رتبه ۱ ریاضی دارنده مدال نقره کامپیوتر، رتبه ۴ ریاضی دارنده مدال برنز شیمی رتبه ۶ ریاضی دارنده مدال نقره کامپیوتر، رتبه ۱۰ ریاضی دارنده مدال نقره فیزیک، رتبه ۱ تجربی دارنده مدال نقره شیمی، رتبه ۴ تجربی دارنده مدال برنز شیمی هستند، در جدول زیر، اسامی، رتبه و رشته دانشگاهی قبولی تعدادی از فعالان و مدال آوران عرصه المپیادهای علمی در کنکور سراسری ذکر شده است. این اسامی فقط نمونه ی کوچکی از تأثیر المپیاد در موفقیت کنکور سراسری است که اطلاعات آنها در دسترس قرار دارد.

کنکور سراسری سال ۱۳۹۱

ردیف	نام	نام خانوادگی	رتبه	گرایش	مدال	المپیاد
1	محمد	استاد محمدی	1 کشور	ریاضی	نقره	کامپیوتر
2	الهام	احسانی مقدم	3 کشور	ریاضی	برنز	شیمی
3	آرمان	محمدی	6 کشور	ریاضی	نقره	کامپیوتر
4	امیرمهدی	صوفی عنایتی	10 کشور	ریاضی	نقره	فیزیک
5	فرزانه	رحمانی	1 کشور	تجربی	نقره	شیمی
6	بدرام	افشاریگلو	4 کشور	تجربی	برنز	شیمی
7	فاطمه	ثناچی	1 کشور	انسانی	طلا	ادبی
8	فاطمه السادات	حسینی دهنوی	3 کشور	انسانی	طلا	ادبی

کنکور سراسری سال 1392

ردیف	نام	نام خانوادگی	رتبه	گرایش	مدال	المپیاد
1	سید محمد حسین	موسوی	2 کشور	ریاضی	نقره	فیزیک
2	احسان	علی پور	7 کشور	تجربی	نقره	نانو
3	غزاله	قضاوتی	10 کشور	انسانی	نقره	ادبی
4	سهیلا	سیحانی	5 منطقه 2	تجربی	نقره	شیمی
5	مانده	یزدیان	2 منطقه 3	ریاضی	برنز	ریاضی
6	مرضیه	موسوی گندمانی	3 منطقه 3	انسانی	نقره	ادبی

